

На училище въ Копривщица

Презъ 1858 година Тодоръ постъпилъ ученикъ въ първо отдѣление. Три години следъ него, понеже билъ по-малъкъ, постъпилъ и Грую Генчевъ. Дветъ съседни другарчета наедно огивали въ училището и наедно се връщали. Тѣ се чакали, когато единиятъ или другиятъ закъснѣе. Така свършили отдѣленията и постъпили въ класоветѣ.

Вънъ отъ училището, по улици и бащини дворове, тѣ играели като добри и вѣрни приятели. „Въ тѣзи игри Тодоръ Каблешковъ—казва Грую Генчевъ—показваше голѣма пѣргавина, умъ, изкуство и сръчностъ. Той винаги излизаше пръвъ въ играта—смѣлъ и предвидливъ. Затова стана водачъ и командваше всички ни. Когато играехме на роби, той тѣй нареждаше робитѣ, че никога да не падне робъ“.

Тодоръ достигналъ вече въ трети класъ и се отличилъ съ голѣмъ успѣхъ въ учението (1865—1866). По това време баща му Лулчо предприелъ отъ турското правителство да събира данъка отъ овцетѣ въ Южна Тракия. Въ Тодоровия дворъ и въ подслона за сѣно се навѣртвали отъ 5 до 10 млади и смѣли мжже, които наричали „панти“—пазачи, ключари. Тѣ придружавали чорбаджията по селата и пазѣли събранитѣ отъ данъка пари, товарили голѣмитѣ и тежки дисаги на коне и ги отнасяли въ градоветѣ. Когато били свободни отъ работа, „пантитѣ“ приказвали за хайдутѣ и войводи и се хвалили съ юнащината си надъ турци и арнаути. Тѣ пѣли хайдушки пѣсни и често споменували Ватахъ войвода.

„Единъ день—разказва Грую Генчевъ—Тодоръ ме повика да ида у дома имъ да видя едно „чудо“. Влѣзли въ двора двамата юноши и не видѣли никого ни по двора, ни въ кѣщи. Качили се по стрѣмна тѣсна стълба при сѣното на тавана въ обора. Въ единъ жгълъ подъ стрѣхата имало нѣщо свито като църковна хоругва.